

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Департамент освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ
імені А.С.МАКАРЕНКА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії
Кременчуцького педагогічного коледжу
імені А.С.Макаренка
від «02» березня 2020 року
І.В.Гальченко

ПРОГРАМА

вступного випробування з предмету
«Історія України»
для вступників за освітньо-професійним ступенем
Фаховий молодший бакалавр
на основі повної загальної середньої освіти

Галузь знань: 01 «Освіта»

Напрямок підготовки: 012 «Дошкільна освіта»

СХВАЛЕНО

на засіданні ПЦК викладачів
суспільних дисциплін
педагогічного коледжу імені А.С.Макаренка
протокол № 7 від 25 лютого 2020 р.

Голова П(Ц)К В.О. Пилипенко

СХВАЛЕНО

вченою радою
Кременчуцького педагогічного коледжу
імені А.С.Макаренка
протокол № 8 від 02 березня 2020 р.

Секретар вченої ради Н.М.Деньга

м. КРЕМЕНЧУК

2020 рік

Пояснювальна записка

Програма з історії України для вступних екзаменів в Кременчуцький педагогічний коледж імені А.С.Макаренка складена відповідно навчальної програми з історії України для 5-11 класів закладів загальної середньої освіти від 2014 року із внесеними змінами до навчальної програми 2019 року. Програма охоплює період від стародавньої історії України до сьогодення. Екзаменаційні завдання спрямовані на виявлення ступеня сформованості в абітурієнтів певного вміння (складової компетентності), відтак кожне завдання свідчить про певний рівень компетентності абітурієнта. Саме предметні компетентності: хронологічна (орієнтація в історичному часі), просторова (орієнтація в історичному просторі), інформаційна (вміння працювати з джерелами історичної інформації), логічна (вміння визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, теорії, ідеї для аналізу й пояснення історичних фактів, явищ, процесів), аксіологічна (оцінка й версії історичного руху та розвитку), мовна (побудова усних та письмових висловлень про історичні події та явища) – в умовах компетентнісно орієнтованого навчання є об'єктом контролю навчальних досягнень й основним показником результативності навчання.

Екзаменаційні завдання складені у тестовій формі. Кількість завдань тесту-30. Максимальна кількість тестових балів -100.

Тестові завдання 4 типів. Бали за них нараховують залежно від складності самого завдання і повноти виконання.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді. До кожного запитання є 4 варіанти відповіді, правильний - 1. Можна отримати 0-1 бал: 1 - якщо вказано правильну відповідь, 0 – якщо вказано неправильно, вказано більше однієї відповіді або взагалі нічого не позначено.

Завдання на встановлення відповідності, ще називають – на встановлення «логічних пар». У кожному запитанні є дві колонки, дані в яких позначено буквами і цифрами. Треба правильно об'єднати, утворити «логічні пари» між буквою і цифрою. Щоб виконати завдання, роблять позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Д).

Оцінюється в 0-4 бали: по 1 балу за кожен правильно встановлену відповідність, 0 - якщо не вказано жодної правильної «логічної пари» або відповіді на завдання не вказано.

Завдання на визначення правильної послідовності. У завданні наведено перелік подій, позначених буквами. Їх потрібно розташувати в правильній послідовності й об'єднати першу подію з цифрою 1, другу – 2, третю – 3, четверту – 4. Завдання виконане, якщо абітурієнт зробив правильні позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Г).

Можна отримати 0-3 бали: 3 – якщо правильно вказано всю послідовність, 2 – якщо правильно обрано першу подію та останню, 1 – якщо правильною є перша або остання події, 0 – якщо вказано неправильну відповідь або позначок взагалі немає.

Завдання з короткою відповіддю множинного вибору - вибір 3 правильних відповідей із 7 запропонованих варіантів. У завданні є запитання і 7 відповідей до нього. Правильні з них – 3. Щоб виконати завдання, треба вибрати і записати правильні відповіді.

За виконання можна заробити 0-3 бали: по 1 балу за кожну правильно вказану відповідь із трьох можливих, 0 - якщо не вказано жодної правильної відповіді її не надано.

Порядок написання цифр – довільний, це не впливає на оцінку. Щоб набрати максимальну кількість балів, треба правильно виконати всі завдання тесту . Тоді учасник отримає 47 балів.

**Таблиця відповідності
тестових балів
оцінкам рівнів навчальних досягнень
(за шкалою 1-12 балів)
з історії України**

Кількість балів	Оцінка за шкалою (1-12 балів)
0-2	1
3-5	2
6-8	3
9-11	4
12-14	5
15-18	6
19-21	7
22-24	8
25-29	9
30-35	10
36-39	11
40-47	12

**Зміст програми
з історії України для вступних екзаменів
в Кременчуцький педагогічний коледж імені А.С.Макаренка**

№ п/п,   назва розділу, теми,   зміст, предметні вміння

1.   Стародавня історія України

Факти:

Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

Дати:

IV - середина III тис. до н.е. - розселення племен трипільської культури на території України;

V - VII ст. - Велике розселення слов'ян.

Поняття та терміни:

«історичні джерела», «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «колонізація». Позначати на картосхемі місця основних стоянок людей кам'яного віку на теренах сучасної України (Королеве, Кіік-Коба, Кирилівка, Мізин); території розселення трипільців, кіммерійців, скіфів і сарматів, місце розташування античних міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму (Тіра, Ольвія, Пантікапей, Херсонес), напрямки розселення слов'ян під час Великого переселення народів.

Характеризувати суспільне, господарське та духовне життя носіїв трипільської культури, кіммерійців, скіфів, давніх слов'ян.

Визначати риси неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму, наслідки та значення Великого розселення слов'ян.

2. Виникнення та розквіт Київської Русі

Факти:

Розселення східнослов'янських племінних союзів. Утворення Київської Русі. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. Спорудження Софійського собору.

Дати:

882 р. - об'єднання північних та південних руських земель Олегом;

988 р. - запровадження християнства як державної релігії;

1019 - 1054 рр. - князювання Ярослава Мудрого в Києві.

Персоналії:

Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий.

Поняття та терміни:

«племінний союз», «князь», «язичництво», «християнство». Позначати на картосхемі території розселення східнослов'янських племінних союзів у VIII - IX ст., шлях «з варяг у греки», територіальні межі Київської Русі за Олега та Ярослава Мудрого.

Характеризувати внутрішню та зовнішню політику Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

Визначати значення та наслідки внутрішньо- та зовнішньополітичної діяльності князів доби, передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії.

3 Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава

Факти:

Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава в Києві.

Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича.

Дати:

1097 р. - Любецький з'їзд князів.

1187 р. - перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах;

1199 р. - утворення Галицько-Волинської держави;

1238 - 1264 рр. - правління Данила Романовича;

1240 р. - захоплення Києва монголами.

Персоналії:

Володимир Мономах, Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславович, Данило Романович, Юрій I Львович, Юрій II Болеслав.

Поняття та терміни:

«роздробленість» Позначати на картосхемі Київське, Чернігівське, Переяславське князівства, Галицько-Волинську державу за часів правління Данила Романовича; напрямки походів монголів у південно-західні руські землі.

Характеризувати розвиток Київського, Чернігівського, Переяславського, Галицько-Волинської держави, внутрішню та зовнішню політику Володимира Мономаха, його сина Мстислава, Данила Романовича, Юрія I Львовича, залежність українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування.

Визначати значення та наслідки Любецького з'їзду князів причини та сутність політичної роздробленості Київської Русі, особливості процесу формування та значення утворення Галицько-Волинської держави.

4. Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX -XIV ст.

Факти:

Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Поширення писемності. Розвиток культури та освіти Київської Русі та Галицько-Волинської держави.

Дати:

1056 - 1057 рр. - створення Остромирового Євангелія;

1113 р. - укладення «Повісті минулих літ»;

1187 р. - створення «Слова о полку Ігоревім», перша згадка назви «Україна».

Персоналії:

літописець Нестор, Іларіон, іконописець Алімпій.

Поняття та терміни:

«вотчинне землеволодіння», «бояри», «смерди», «ікони», «билини», «літопис», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра». Характеризувати політичний і соціальний устрій Київської Русі та Галицько-Волинської держави, становище представників різних соціальних станів, стан розвитку господарства та торгівлі, здобутки в галузі писемності, освіти, літератури, архітектури та образотворчого мистецтва.

Визначати значення Київської Русі та Галицько-Волинської держави в історії українського народу та в загальноєвропейській історії.

5. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV - першій половині XVI ст.)

Факти:

Боротьба Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу інших держав. Кревська унія. Остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Туреччини. Виникнення українського козацтва. Соціально-економічне життя. Розвиток культури та освіти.

Дати:

1362 р. – битва на р. Сині Води;

1385 р. - укладення Кревської унії;

1449 р. – утворення Кримського ханства;

1471 р. - остаточна ліквідація Київського князівства;

1489 р. - перша згадка про українських козаків у писемних джерелах.

Персоналії:

Хаджі Гірей, Костянтин Іванович Острозький, Юрій Дрогобич.

Поняття та терміни:

«шляхта», «панщина», «магдебурзьке право», «магістрат», «цехи», «дума».

Позначати на картосхемі територіальні межі держав, у складі яких перебували етнічні українські землі, територію Кримського ханства.

Характеризувати політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського та інших держав до і після Кревської унії, соціально-економічний розвиток українських земель, становище суспільних станів. здобутки в галузі освіти та культури, архітектури.

Визначати особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення українського козацтва.

6. Українські землі в другій половині XVI ст.

Факти:

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорізької Січі. Повстання 90-х років XVI ст. Братський рух. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти.

Дати:

1556 - 1561 р. - Створення Пересопницького Євангелія;

1556 р. - заснування князем Д. Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої Січі;

1569 р. - Люблінська унія. Утворення Речі Посполитої;

1596 р. - Берестейська церковна унія. Утворення греко-католицької церкви.

Персоналії:

Василь-Костянтин Острозький, Дмитро Вишневецький, Герасим Смотрицький, Іван Федоров.

Поняття та терміни:

«українська шляхта», «українське козацтво», «реєстрове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «клейноди», «греко-католицька церква», «братство». Позначати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії, польські воєводства на українських землях та їхні центри, терени Запорозької Січі, напрямки козацьких походів.

Характеризувати соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст., суспільно-політичні зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, здобутки в галузі освіти та науки; військово-політичну організацію козацтва; становище православної церкви, діяльність видатних діячів періоду, православних братств.

Визначати причини та наслідки Люблінської унії, перших козацьких повстань, значення братського руху.

7. Українські землі в першій половині XVII ст.

Факти:

Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Вплив Берестейської унії на розвиток церковного життя в Україні. Відновлення церковної православної ієрархії 1620 р. Розвиток культури та освіти. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацькі повстання 1620-х – 1630-х рр.

Дати:

1621 р. - Хотинська війна;

1637 - 1638 рр. - повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні;

1632 р. - утворення Києво-Могилянського колегіуму.

Персоналії:

Петро Конашевич-Сагайдачний, Петро Могила, Іпатій Потій, Йов Борецький.

Поняття та терміни:

«покозачення». Позначати на картосхемі українські землі, що входили до складу різних держав у зазначений період; воєводства Речі Посполитої на українських землях.

Характеризувати соціально-економічне та політичне становище на українських землях, становище православної та греко-католицької церков.

Визначати наслідки та значення «доби героїчних походів козацтва» перших десятиліть 17 ст., козацьких повстань 20-30-рр.

8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Факти:

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорізького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.

Дати:

1648 р. - Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви;
1649 р. - Зборівська битва. Укладення Зборівського договору;
1651 р. - Берестецька битва. Укладення Білоцерківського договору;
1652 р. - Батозька битва;
1654 р. - укладення українсько-російського договору.

Персоналії:

Б. Хмельницький, І. Богун.

Поняття та терміни:

«Національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина»

Позначати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Національно-визвольної війни, територію української козацької держави за Зборівським і Білоцерківським договорами, місця основних подій війни.

Характеризувати відносини Війська Запорізького з Польщею, Кримським ханством, Молдовою, Московією; умови мирних угод українців з польським урядом, українсько-російського договору 1654 р.

Визначати причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи.

Порівнювати наслідки та значення найважливіших битв Національно-визвольної війни.

9. Українські землі в 60—80-ті рр. XVII ст.

Факти:

Гетьманування І. Виговського. Ухвалення Гадяцьких пунктів. Московсько-українська війна. Гетьманування Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Дати:

1659 р. - Конотопська битва;
1667 р. - Андрусівський договір;
1681 р. - Бахчисарайський мирний договір;
1686 р. - «Вічний мир».

Персоналії:

І. Виговський, П. Тетеря, П. Дорошенко, І. Брюховецький, І. Сірко, Ю. Хмельницький, Д. Многогрішний, І. Самойлович.

Поняття та терміни:

«Руїна». Позначати на картосхемі території, підвладні гетьманам Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московського царства, Османської імперії, Польщі.

Характеризувати зовнішню та внутрішню політику гетьманів, зміст політичних угод того часу, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя.

Визначати причини та наслідки московсько-української війни 1658 - 1659 рр.: Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами.

найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель.

Порівнювати адміністративно-політичний устрій Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини.

10. Українські землі наприкінці XVII – першої половини XVIII ст.

Факти:

Гетьманування І. Мазепи, І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду» 1734 р. Розвиток культури та освіти.

Дати:

1708 - 1709 рр. - національно-визвольна акція гетьмана І. Мазепи;

1709 р. – Полтавська битва;

1710 р. - ухвалення Конституції Пилипа Орлика;

1734 р. – заснування Нової (Підпільненської) Січі.

Персоналії:

І.Мазепа, І Скоропадський, П.Полуботок, Д.Апостол, П.Орлик, Ф.Прокопович.

Поняття та терміни:

«Конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «козацьке бароко», «козацькі літописи». Позначати на картосхемі українські землі, що входили до складу різних держав у зазначений період; території, підвладні гетьманам Лівобережної України.

Характеризувати внутрішню та зовнішню політику гетьманів у зазначений період, діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст Конституції Пилипа Орлика; перебіг подій національно-визвольної акції гетьмана І. Мазепи.

Визначати причини укладення українсько-шведського союзу в роки Північної війни; наслідки Полтавської битви для українських земель.

11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Факти:

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої. Розвиток культури, науки, освіти.

Дати:

1764 р. - остаточна ліквідація гетьманства;

1768 р. - Коліївщина;

1775 р. - остаточна ліквідація царським урядом Запорозької Січі;

1783 р. - царський указ про закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України.

Персоналії:

К.Розумовський, П.Калнишевський, Г. Сковорода, М. Березовський, І. Григорович-Барський.

Поняття та терміни:

«автономія», «Нова (Підпільненська) Січ», «Задунайська Січ», «Коліївщина», «паланка», «зимівник». Позначати на картосхемі українські землі, що входили до складу різних держав у зазначений період; територіальні зміни, що відбулися на українських землях внаслідок поділів Речі Посполитої.

Характеризувати основні напрямки політики Російської імперії щодо України, особливості гайдамацького та опришківського рухів, територіально-адміністративного устрою та господарського життя Нової (Підпільненської) Січі.

Визначати причини гайдамацького та опришківського рухів, скасування гетьманства і ліквідації Запорозької Січі, наслідки ліквідації Запорозької Січі та Гетьманщини, поділів Польщі, приєднання земель Правобережної України та Криму до Росії; значення Запорозької Січі й Гетьманщини в історії України.

12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Факти:

Включення українських земель до складу Російської імперії. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Розвиток національного руху. Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка.

Дати:

1798 р. - вихід друком «Енеїди» Івана Котляревського;

грудень 1825 - січень 1826 рр. - повстання Чернігівського полку;

1830-1831 рр. – Польське повстання;

1846 -1847 рр. - діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.

Персоналії:

І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, М. Гулак, Т. Шевченко.

Поняття та терміни:

«промисловий переворот», «нація», «національне відродження», «національна ідея», «декабристи», «масонство» Позначати на картосхемі українські губернії у складі Російської імперії.

Характеризувати політику Російської імперії щодо України, початок національного відродження, форми соціального протесту українського населення, поширення на Україну російського та польського суспільних рухів, програмні засади та діяльність Кирило-Мефодіївського братства, економічний розвиток і соціальні відносини.

Визначати причини та значення антикріпосницького руху в українських землях у складі Російської імперії, діяльності Кирило-Мефодіївського братства.

13. Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Факти:

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель, реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі, діяльність «Руської трійці». Діяльність Головної руської ради (ГРР).

Дати:

1816 рр. – Товариство галицьких греко – католицьких священників;

1833 - 1837 рр. - діяльність «Руської трійці»;

1848 р. - скасування панщини в Галичині.

Персоналії:

М.Шашкевич, І.Вагилевич, Я.Головацький, Л.Кобилиця, І.Могильницький.

Позначати на картосхемі українські землі у складі Австрійської імперії.

Описувати перебіг національно-визвольного руху в Галичині під час революції 1848 - 1849 рр. в Австрійській імперії.

Характеризувати політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки. Реформи Марії-Терези та Йосифа II. Початок національного відродження, форми соціального протесту населення.

Визначати наслідки та значення подій 1848 - 1849 рр., причини та значення антикріпосницького руху в західноукраїнських землях.

14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Факти:

Національне відродження. Відкриття університетів. Зміни в освіті. Поява «Історії русів». Розвиток літератури, мистецтва.

Дати:

1805 р. - відкриття університету у Харкові;

1834 р. - відкриття університету в Києві.

Персоналії:

П. Гулак-Артемівський, Г. Квітка-Основ'яненко, М. Максимович, М. Остроградський, В. Каразін. Характеризувати основні явища і процеси розвитку культури цього періоду, творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців.

Визначати умови та особливості розвитку культури кінця XVIII - першої половини XIX ст., причини культурних зрушень у першій половині XIX ст.

15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Факти:

Реформи 60 - 70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства».

Дати:

1863 р. - Валуєвський циркуляр;

1876 р. - Емський указ.

Персоналії:

В. Антонович, М. Драгоманов, П. Чубинський, Б. Грінченко.

Поняття та терміни:

«земства», «громадівський рух», «Братство тарасівців». Характеризувати основний зміст реформ 1860 - 1870-х рр., особливості проведення реформ на українських землях, зміни у соціальному складі населення в другій половині XIX ст., процеси модернізації, національний рух на українських землях у складі Російської імперії, національна політика Росії, основні погляди та напрямки діяльності громадівців.

Визначати наслідки промислового перевороту, здобутки національного руху на українських землях у складі Російської імперії.

16. Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у другій половині XIX ст.

Факти:

Національна політика австрійського уряду щодо українських земель. Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція. Політизація національного руху й утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української Національно-демократичної партії (УНДП), Української соціал-демократичної партії (УСДП). Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».

Дати:

1868 р. - створення у Львові товариства «Просвіта»;

1873 р. - створення у Львові Літературного товариства ім. Т. Шевченка (від 1892 р. - Наукового товариства ім. Т. Шевченка);

1890 р. - створення Русько-української радикальної партії.

1899 р. - створення УНДП.

Персоналії:

Ю. Бачинський, М. Грушевський Є. Левицький, М. Павлик, І. Франко.

Поняття та терміни:

«трудова міграція», «українофіли», «москвофіли», «народовці», «партія», «нова ера». Характеризувати особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., зміни у соціальному складі населення, основні течії суспільно-політичного руху: москвофілів та народовців; діяльність «Просвіт» та Наукового товариства ім. Т. Шевченка. процес утворення українських політичних партій у Галичині.

Визначати причини трудової еміграції українців, зародження кооперативного руху, особливості українського національного руху, напрями діяльності і здобутки провідних діячів Західної України у визвольному русі другої половини XIX ст.

17. Культура України в другій половині XIX – початку XX ст.

Факти:

Піднесення української культури. Освіта. Розвиток науки. Розвиток літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Церковне життя.

Дати:

1865 р. - відкриття Новоросійського університету.

Персоналії:

І. Мечников, Д. Заболотний, Д. Яворницький, А. Кримський, Л. Українка, І. Франко, І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Садовський, М. Лисенко, С. Гулак-Артемівський, М. Пимоненко, С. Васильківський, М. Леонтович, С. Крушельницька, М. Заньковецька.

Поняття:

«меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм». Характеризувати основні культурні явища, процеси другої половини ХІХ - початку ХХ ст., розвиток літератури, образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, процес становлення професійного театру, діяльність меценатів та їх вплив на розвиток культури.

Визначати умови розвитку культури у другій половині ХІХ - на початку ХХ ст., творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців.

18. Українські землі у складі Російської імперії на початку ХХ ст.

Факти:

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Становлення і консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька і автономістська течії в національному русі. Події революції 1905 - 1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в І та ІІ Державних Думах. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907 - 1914 рр. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

Дати:

1900 р. - утворення РУП, першої політичної партії Наддніпрянської України.

Персоналії:

Є. Чикаленко, С. Єфремов, С. Петлюра, М. Міхновський.

Поняття та терміни:

«монополія», «економічна криза». Характеризувати особливості економічного розвитку Наддніпрянської України (процес монополізації, розвиток сільського господарства, процес утворення українських політичних партій, розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі, національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905 - 1907 рр., діяльність українських парламентських громад в І та ІІ Державних Думах Росії, проведення Столипінської аграрної реформи, особливості її запровадження в Україні).

Визначати основні тенденції соціально-економічного та політичного розвитку українських земель у складі Російської імперії на початку ХХ ст., причини та наслідки посилення національного гніту у 1907 - 1914 рр., напрями діяльності і здобутки діячів національного руху на українських землях у складі Російської імперії.

19. Західноукраїнські землі на початку ХХ ст.

Факти:

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив Української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення Західної України. Боротьба політичних партій Західної України за реформу виборчої системи.

Персоналії:

А.Шептицький, К.Трильовський, І. Боберський, А. Волошин.

Характеризувати економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного руху, діяльність західноукраїнського політичного руху на початку ХХ ст., національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт».

Визначати причини активізації західноукраїнського політичного руху на початку ХХ ст., роль А. Шептицького у піднесенні національного життя на західноукраїнських землях. Результати боротьби національного руху Західної України на початку ХХ ст.

20. Україна в Першій світовій війні

Факти:

Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України. Діяльність австрійської та російської адміністрації в Галичині. Бойовий шлях легіону Українських січових стрільців.

Дати:

Серпень 1914 р. - утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців, створення Союзу визволення України.

Персоналії:

К. Левицький, Д. Дорошенко, О. Бобринський.

Поняття та терміни:

«Світова війна», «Союз визволення України», «Головна українська рада», «Галицько-Буковинське генерал-губернаторство». Позначати на картосхемі військові події на території України у 1914 - 1916 роках.

Характеризувати територіально-політичні плани і наміри ворогуючих держав щодо українських земель, еволюцію позиції українських політичних сил щодо війни, соціально-економічне та суспільно-політичне становище населення впродовж війни, динаміку змін в свідомості різних соціальних верств українського суспільства.

Визначати соціально-економічні та політичні наслідки війни для українського суспільства.

21. Українська революція

Факти:

Революційні події в Україні у 1917 - на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України щодо самовизначення українців (Універсали Центральної Ради). Політика Української Центральної Ради в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки. Війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР.

Дати:

Березень 1917 р. - утворення Української Центральної Ради;

Квітень 1917 р. - Всеукраїнський Національний конгрес;

Червень 1917 р. - Перший Універсал Центральної Ради;

Липень 1917 р. - Другий Універсал Центральної Ради, збройний виступ самостійників;

Листопад 1917 р. - Третій Універсал Центральної Ради, проголошення УНР;

Січень 1918 р. - Четвертий Універсал Центральної Ради, проголошення незалежності УНР.

Персоналії:

М. Грушевський, С. Єфремов, В. Антонов-Овсієнко, Ю. Коцюбинський.

Поняття та терміни:

«автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний секретаріат», «Народний секретаріат», «українізація армії», «регіональні республіки». Позначати на картосхемі Українську Народну Республіку, держави, що межували з УНР, напрямки наступу більшовиків під час першої війни УНР з Радянською Росією, місця найбільших боїв.

Характеризувати процес утворення та еволюції Української Центральної Ради, діяльність українських партій, політичних діячів в історії періоду, «регіональні радянські республіки», процес «українізації» частин російської армії, основні положення I, II, III та IV Універсалів УЦР, особливості соціально-економічного становища, настрої населення за часів революції, взаємовідносини УЦР із Тимчасовим урядом, перебіг та результати боротьби за владу в Києві в жовтні - листопаді 1917 р., перебіг першої війни радянської Росії з УНР.

Визначати причини Української революції, її характер, місце різних політичних сил у подіях періоду; причини прийняття Універсалів УЦР, їх історичне значення, місце і роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві та Харкові; Ультиматуму Раднаркому в політиці більшовиків щодо усунення УЦР; причини та наслідки першої війни радянської Росії з УНР, здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі.

22. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності

Факти:

Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу, Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Прийняття Конституції УНР. Гетьманський переворот і утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа». Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. «Чортківська офензива». Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Утворення Галицької СРР. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

Дати:

січень (лютий) 1918 р. - Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу;

29 квітня 1918 р. - державний переворот і прихід до влади П. Скоропадського;

14 листопада 1918 р. - утворення Директорії;

листопад 1918 р. - проголошення ЗУНР;

22 січня 1919 р. - Акт злуки;

Грудень 1919 - травень 1920 – Перший «Зимовий похід» військ УНР;

Квітень 1920 р. - Варшавська Угода;

Березень 1921 р. – Ризький мир;

Листопад 1921 р. – Другий «Зимовий похід» військ УНР.

Персоналії:

П.Скоропадський, К.Левицький, Д. Вітовський, Є. Петрушевич, С.Петлюра, В. Винниченко, Х.Раковський, Н. Махно, Ю. Тютюнник.

Поняття та терміни:

«Директорія», «Українська Галицька армія», УСРР, «воєнний комунізм».

Позначати на картосхемі хід воєнних дій на території України в 1918 - 1921 рр.

Характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана П. Скоропадського, Директорії, ЗУНР, УСРР, зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, Ризького мирного договору, культурне життя в Україні в 1918-1921рр.

Визначати причини гетьманського перевороту та падіння режиму гетьмана П. Скоропадського; особливості внутрішньої та зовнішньої ситуації в УНР часів Директорії; причини та наслідки українсько-польської війни та підписання С. Петлюрою Варшавського договору; причини поразки національно-визвольних змагань (національно-демократичної революції в Україні), історичне значення відновлення української державності на східно- та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт злуки).

23. Українська СРР в умовах нової економічної політики

Факти:

Входження УСРР до складу СРСР. Голод у південних губерніях УСРР. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства. Політика «коренізації» в УСРР (українізація). Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження 20-х рр. Боротьба з націонал-комунізмом.

Дати:

1922 р. - входження УСРР до складу СРСР;

1921 - 1923 рр. - голод в Україні;

1923 р. - початок політики «українізації»;

1925 р. - завершення відбудови промисловості, курс на індустріалізацію.

Персоналії:

Л. Каганович, О. Шумський, М.Скрипник, М.Волобуєв, М.Хвильовий (Фітільов), Г.Юра, Л.Курбас, М.Бойчук, О.Довженко. •

Поняття та терміни:

«індустріалізація», «українізація», «автокефальна церква» Позначати на картосхемі зміни у адміністративно-територіальному устрої УСРР у 1921 - 1928 рр.

Характеризувати неп та її складові, процес стабілізації економічного і соціального життя в Україні, політику більшовиків щодо релігії та церкви в Україні, політику «українізації» та її наслідки, особливості розвитку української культури в цей період.

Визначити причини та наслідки «українізації», її вплив на українську культуру й ментальність населення УСРР, вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні.

Порівнювати політику «воєнного комунізму» та нову економічну політику (неп) в УСРР.

24. Радянська модернізація України

Факти:

Радянська модернізація в Україні. Суспільно-політичне, соціально-економічне, культурне та релігійне життя. Масові репресії. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Згорання українзації.

Дати:

1928-1938 рр. - період радянської модернізації в Україні;

1928 р. – Шахтинська справа;

1929 р. – справа СВУ;

1929 р. – рік великого перелому, початок суцільної колективізації;

1932 - 1933 рр. - Голодомор в Україні;

1934 р. - перенесення столиці України з Харкова до Києва.

Персоналії:

О.Стаханов, П.Постишев, С.Косіор, М.Скрипник, Й.Сталін.

Поняття та терміни:

«форсована індустріалізація», «стаханівський рух», «колективізація», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «голодомор», «розстріляне відродження». Позначати на картосхемі основні індустріальні об'єкти, побудовані за часів модернізації.

Характеризувати сутність та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації в Україні. взаємозв'язок між різними складовими економічної політики сталінського режиму (індустріалізація, колективізація), Зміни в соціальній структурі населення Особливості суспільно-політичного та культурного життя періоду.

Визначити причини та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації, зв'язки між радянською модернізацією і зміною соціальної структури українського радянського суспільства, масовими репресіями в Україні. Причини та наслідки Голодомору 1932-33 рр.

Порівнювати політику непу та економічну політику 1930-х років.

25. Західноукраїнські землі

Факти:

Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Економіка українських земель. Різні течії в суспільно-політичному русі, радикалізація політичного життя в 1930-х роках.

Дати:

1929 р. - утворення ОУН;

1930 р. - польська «пацифікація» у Східній Галичині;

15 березня 1939 р. - проголошення незалежності Карпатської України.

Персоналії:

Є. Коновалець, Д. Донцов, С. Бандера, А. Мельник, В. Липинський, А. Волошин.

Поняття та терміни:

«осадництво», «пацифікація», «русофільство», «русинство», «українофільство». Позначати на карті території, що входили до складу Польщі, Румунії, Чехословаччини.

Характеризувати вплив міжнародної ситуації 1920-1930-х рр. на становище західноукраїнських земель, політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, різні течії національного руху, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х роках.

Визначати міжнародні чинники розподілу українських земель між іншими державами на початку 1920-х рр. та їх наслідки для населення, причини та наслідки діяльності політичних сил у західноукраїнських землях в цей період.

26. Україна під час Другої світової війни

Факти:

Початок Другої світової війни. Включення Західної України, Бессарабії та Північної Буковини до складу УРСР. Початок Великої Вітчизняної війни. Встановлення нацистського окупаційного режиму. Розгортання радянського партизанського руху. Діяльність ОУН. Утворення УПА. Визволення України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Перемога у Великій Вітчизняній війні.

Дати:

23 серпня 1939 р. – радянсько-німецький пакт про ненапад (пакт Молотова-Ріббентропа);

1 вересня 1939 р. – початок Другої світової війни;

17 вересня 1939 р. – вступ Червоної армії на територію західної України;

листопад 1939 р. – Східну Галичину і Волинь включено до складу УРСР;

2 серпня 1940 р. – Південну і Північну Бессарабію та Північну Буковину включено до складу УРСР;

22 червня 1941 р. – початок Великої Вітчизняної війни;

30 червня 1941 р. - проголошення Акта відновлення Української Держави;

грудень 1942 р. – початок звільнення України;

6 листопада 1943 р. - визволення Києва;

січень – лютий 1944 р. – Корсунь-Шевченківська наступальна операція;

вересень – жовтень 1944 р. – Карпатсько-Ужгородська наступальна операція;
28 жовтня 1944 р. – визволення всієї території України;
9 травня 1945 р. - завершення Великої Вітчизняної війни, День Перемоги.

Персоналії:

С. Тимошенко, М. Кирпонос, С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров, А. Мельник, С. Бандера, Р.Шухевич, О. Довженко, О. Теліга.

Поняття та терміни:

«план «Ост», «новий порядок», «Голокост», «колабораціонізм», «рух Опору», «депортація», «радянізація» Позначати на карті українські землі, приєднані до УРСР в результаті реалізації радянсько-німецьких договорів 1939 р.; місця пов'язані з початком та завершенням визволення України від німецьких загарбників, битв і військових операцій, окупаційні зони, на які була розділена Україна, території поширення та активних дій різних течій руху Опору.

Характеризувати суть гітлерівського плану «Ост», нацистський «новий порядок» в Україні, діяльність радянських партизан та українського визвольного руху.

Визначати наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 р. для українських земель; політики радянізації новоприєднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941 р., основні результати та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу у перемогу над Німеччиною та її союзниками.

Описувати мобілізаційні заходи, процес окупації України, перебіг найважливіших військових подій 1941-1945 рр., депортацію кримських татар та інших народів Криму.

27. Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945 — початку 50-х років

Факти:

Зовнішньополітична діяльність УРСР. Адміністративно-територіальні зміни. Відбудова промисловості. Голод в Україні 1946-1947 рр. Радянізація західних областей України. Боротьба ОУН та УПА. Розгортання ідеологічних кампаній.

Дати:

квітень 1945 р. - Україна стає співзасновницею ООН;

березень 1946 р. – «саморозпуск» УГКЦ;

1946-1947 рр. - голод в Україні;

квітень-липень 1947 р. - операція «Вісла».

Персоналії:

Д. Мануїльський, О. Гончар, Й. Сліпий.

Поняття та терміни:

«операція «Вісла», «ждановщина», «космополітизм», «лисенківщина».

Позначати на карті зміни в адміністративно-територіальному устрої України.

Характеризувати зовнішньополітичну діяльність УРСР у повоєнні роки та політику влади щодо економічного, соціально-політичного, релігійного, культурного та повсякденного життя населення, хід операції «Вісла», процеси радянзації західних областей України.

Визначати причини та наслідки проведення операції «Вісла», розгортання ідеологічних кампаній, голоду в Україні, «саморозпуску» УГКЦ.

28. Україна в умовах десталінізації

Факти:

Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950-1960-х рр.: припинення масових репресій, реабілітація. Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Зміни в промисловості та сільському господарстві, соціальній сфері. Реформування управління економікою. Виникнення руху «шістдесятників», дисидентського руху наприкінці 1950 - початку 1960-х рр.

Дати:

лютий 1954 р. - входження Кримської області до складу УРСР;

1956 р. - XX з'їзд КПРС;

1959 р. – утворення Української робітничо-селянської спілки.

Персоналії:

О. Кириченко, А. Горська, І. Дзюба, Л. Костенко, Л. Лук'яненко, Є. Сверстюк, І. Світличний, В. Симоненко.

Поняття та терміни:

«лібералізація», «політична реабілітація», «відлига», «раднаргоспи», «шістдесятники», «дисидентство». Позначати на карті зміни в адміністративно-територіальному устрої України.

Характеризувати сутність процесу лібералізації, реформи управління економікою в середині 1950-1960-х рр., здобутки та особливості розвитку культури, сутність опозиційного руху.

Визначати наслідки процесу лібералізації, економічних реформ для українського суспільства, причини та наслідки входження Кримської області до складу УРСР, причини виникнення та значення опозиційного руху.

29. Україна у період загострення кризи радянської системи

Факти:

Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960 - початок 1980-х рр.). Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Конституція УРСР 1978 р. Спроби економічних реформ у другій половині 1960-х рр. Тенденції розвитку соціальної сфери. Культура і духовне життя. Русифікація. Опозиційний рух.

Дати:

1965 р. - реформи в сільському господарстві та промисловості («косигінська реформа»);

1972 р. - зміна політичного керівництва УРСР. В. Щербицький;

1976 р. - утворення Української Гельсінської групи. •

Персоналії:

В. Марченко, С. Параджанов, В. Романюк, М. Руденко, В. Стус, В. Чорновіл, П. Шелест, В. Щербицький.

Поняття та терміни:

«застій», «номенклатура», «дефіцит», «урбанізація», «русифікація», «самвидав», «правозахисник». Характеризувати зміни в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр., ключові положення Конституції УРСР 1978 р., стан промисловості та сільського господарства, основні вимоги та напрями опозиційного руху 1960-1970-х рр., явища у сфері культури, політику русифікації.

Визначати прояви політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, причини активізації опозиційного руху, здобутки та проблеми розвитку соціальної сфери.

30. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України

Факти:

Початок «перебудови». Загострення соціально-економічної кризи. Фінансове становище та рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа.

Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980-х рр. Загальноукраїнський страйк шахтарів. Політичні реформи. Формування багатопартійності, виникнення Народного руху України за перебудову, перші альтернативні вибори до Верховної Ради.

Прийняття Декларації про державний суверенітет. Акт проголошення незалежності України. Проведення референдуму та виборів Президента України.

Дати:

квітень 1985 р. – початок «перебудови»;

26 квітня 1986 р. - вибух на Чорнобильській АЕС;

вересень 1989 р. – виникнення Народний рух України за перебудову;

березень 1990 р. – перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР;

16 липня 1990 р. – прийняття Верховною Радою Декларації про державний суверенітет України;

24 серпня 1991 р. – прийняття Верховною Радою Акта проголошення незалежності України;

1 грудня 1991 р. – всеукраїнський референдум і вибори Президента України.

Персоналії:

В. Івашко, Л. Кравчук, І. Драч.

Поняття та терміни:

«перебудова», «гласність», «плюралізм», «багатопартійність», «суверенітет», «інфляція», «ринкові відносини». Характеризувати зміст та основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального та національного руху, падіння авторитету КПУ, формування багатопартійності, зміст Декларації про державний суверенітет України та Акта проголошення незалежності, соціально-економічні ситуація в УРСР.

Визначати причини і наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні.

31. Україна в умовах незалежності

Факти:

Початок державотворчих процесів. Заснування Збройних Сил. Дострокові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України. Прийняття державної символіки, формування інституту громадянства. Прийняття Конституції 1996 р. Приватизація засобів виробництва. Лібералізація цін. Грошова реформа. Диференціація суспільства. Інтегрування України у європейське та світове співтовариство. Соціально-економічне та культурне життя.

Дати:

6 грудня 1991 р. - заснування Збройних Сил України;
липень 1994 р. - обрання Л. Кучми Президентом України;
1995 р. - Україна стає членом Ради Європи;
28 червня 1996 р. - прийняття Конституції України;
грудень 2004 р. - обрання Президентом України В.Ющенка;
січень 2010 р. - обрання Президентом України В.Януковича;
травень 2014 р.- обрання Президентом України П.Порошенка.

Персоналії:

Л. Кучма, В. Ющенко, В.Янукович, П. Порошенко. Характеризувати державотворчі процеси, соціально-економічних реформ в Україні та її інтеграцію у світове співтовариство, риси економічного соціального політичного, національного, культурного життя, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий гуманітарний та освітній простір.

Визначати основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності.

Література з історії України для підготовки до екзамену

Велика історія України (М. Голубець)
Витоки козацтва (Дан Берест)
Довідник з історії України (М. Котляр, С. Кульчицький)
Історія України (курс лекцій)
Історія України (Михайло Грушевський)
Історія України (Орест Субтельний)
Історія України з давнини до початку ХХІ століття
Історія України з давніх давен до сьогодення
Історія України: Навчальний посібник (В.Ф. Верстюк)
Історія України: Навчальний посібник (В.Я. Білоцерківський)
Історія України: Посібник (за ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчієнка)
Малий словник історії України
Новітня історія України (історія ХХ ст.)
Підручники для підготовки до ЗНО з історії України

Довідник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) з історії України
Інтенсивна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО-2019) з історії України